אמר ליה אדא ברי בתרי קטלי קטלת ליה: **מתני'** מי שלקה ושנה ב"ד מכניסין אותו לכיפה ומאכילין אותו שעורין עד שכריסו מתבקעת: **גמ'** משום דלקה ושנה ב"ד כונסין אותו לכיפה אמר ר' ירמיה אמר רבי שמעון בן לקיש הכא במלקיות של כריתות עסקינן דגברא בר קטלא הוא וקרובי הוא דלא מיקרב קטליה וכיון דקא מוותר לה נפשיה מקרבינן ליה לקטליה עילויה א"ל רבי יעקב לר' ירמיה בר תחליפא תא אסברא לך במלקיות של כרת אחת אבל של שתים ושל שלש כריתות איסורי הוא דקא טעים ולא מוותר כולי האי: מי שלקה ושנה: שנה אע"ג דלא שילש לימא מתני' דלא כרשב"ג דאי רשב"ג הא אמר עד תלת זימני לא הויא חזקה אמר רבינא אפילו תימא רשב"ג קסבר עבירות מחזיקות מיתיבי עבר עבירה שיש בה מלקות פעם ראשונה ושניה מלקין אותו ושלישית כונסין אותו לכיפה אבא שאול אומר אף בשלישית מלקין אותו ברביעית כונסין אותו לכיפה מאי לאו דכולי עלמא מלקיות מחזיקות ובפלוגתא דרבי ורשב"ג קמיפלגי לא דכולי עלמא אית להו דרשב"ג והכא בהא קא מיפלגי דמר סבר עבירות מחזיקות ומר סבר מלקיות מחזיקות והדתניא התרו בו ושתק התרו בו והרכין ראשו פעם ראשונה ושניה מתרין בו שלישית כונסין אותו לכיפה אבא שאול אומר אף בשלישית מתרין בו ברביעית כונסין אותו לכיפה והתם מלקות ליכא במאי קמיפלגי אמר רבינא בכיפה צריכה התראה קמיפלגי ומאי כיפה אמר רב יהודה מלא קומתו והיכא רמיזא אמר ריש לקיש תמותת רשע רעה ואמר ריש לקיש מאי דכתיב כי [גם] לא ידע האדם את עתו כדגים שנאחזים במצודה רעה מאי מצודה רעה אמר ר"ל חכה: **מתני'** ההורג נפש שלא בעדים מכניסין אותו לכיפה ומאכילין אותו לחם צר ומים לחץ: **גמ'** מנא ידעינן אמר רב בעדות מיוחדת ושמואל אמר שלא בהתראה ורב חסדא אמר אבימי כגון דאיתכחוש בבדיקות ולא איתכחוש בחקירות כדתנן מעשה ובדק בן זכאי בעוקצי תאנים: ומאכילין אותו לחם צר ומים לחץ: מאי שנא הכא דקתני נותנין לו לחם צר ומים לחץ ומאי שנא התם דקתני מאכילין אותו שעורין עד שכריסו מתבקעת אמר רב ששת אידי ואידי נותנין לו לחם צר ומים לחץ עד שיוקטן מעיינו והדר מאכילין אותו שעורין עד שכריסו מתבקעת: **מתני'** הגונב את הקסוה והמקלל בקוסם והבועל ארמית קנאין פוגעין בו כהן ששמש בטומאה אין אחיו הכהנים מביאין אותו לב"ד אלא פרחי כהונה מוציאין אותו חוץ לעזרה ומפציעין את מוחו בגזירין זר ששמש במקדש רבי עקיבא אומר בחנק וחכ"א בידי שמים: **גמ'** מאי קסוה אמר רב יהודה כלי שרת וכן הוא אומר ואת קשות הנסך והיכא רמיזא ולא יבאו לראות כבלע את הקדש ומתו: והמקלל בקוסם: תני רב יוסף יכה קוסם את קוסמו ואיתימא רבה בר מרי אמרי יכהו קוסם לו ולקונו ולמקנו: והבועל ארמית: בעא מיניה רב כהנא מרב

לא

אמר ליה אדא ברי בתרי קטלי קטלא ליה. בתמיהה. אמת שאלו שתיהן עליו ועבירה שיש בה שתי מיתות הוא נדון בחמורה והילך אתה בא לדונו אף באשת איש וכי תהרגנו שתי פעמים וכי חייל אשת איש אחמותו לרבי יוסי לענין שוגג הוא ולהתחייב שתי חטאות: **מתני' מי שלקה ושנה.** שלקה שתי פעמים על שתי עבירות: **גמ' של כריתות.** לאו שיש בו כרת והתרו בו למלקות: **דגברא בר קטלא הוא.** בידי שמים יכרתוהו: **וקרובי הוא דלא מקרב קטלא.** עדיין לא נתקרבה מיתתו: **דמוותר נפשיה.** דמפקיר עצמו לעבירות: **של כרת אחת.** שעבר אותה עבירה עצמה שלש פעמים על השתים לוקה ובשלישית יכנסוהו לכיפה: דרבן שמעון ביבמות [סד:] נשאת לראשון ומת לשני ומת לשלישי תנשא לרביעי לא תנשא דעד תלתא זימנין לא הויא מוחזקת לקבור את בעליה: **לימא מתניתין.** דבשתי מלקיות מחזקת ליה רשע ובעי כיפה דלא כרבן שמעון בן גמליאל: **עבירות מחזיקות.** אותו בחזקת רשע הוא והתראה ולא מלקות הלכך בשלישי כונסין אותו לכיפה דהא איתחזק ליה בשלש עבירות: **מיתיבי.** לרבינא דמהדר לאוקומה למתני' כרבן שמעון בן גמליאל מדפליג אבא שאול ואמר כר' שמעון בן גמליאל מכלל דת"ק לאו כרשב"ג: **ומר סבר לא הוחזק עד שילקה שלש מלקיות.** וכיון דלקי על השלישית אע"ג דאיתחזק השתא רשע לא מעיילינן ליה לכיפה דבתרי דיני לא דיינינן ליה: **התרו בו ושתק.** שהראה בעצמו כמקבל התראה ומיהו לא התיר עצמו למלקות בהדיא וכן בהרכין בראשו ורמז שהוא מקבלה. אע"פ דלא לקי בהתראות כי הני דלא התיר עצמו למלקות מ"מ התראות ניהו להחזיקו רשע ופעם ראשונה מתרין ביה ושבקינן ליה וכן בעבירה שניה ושבקינן ליה ובשלישית מתרין ביה למלקות וכונסין אותו לכיפה עליה שהרי הוחזק רשע בשלש עבירו' של התראת מלקות: **אבא שאול אומר וכו'.** והא הכא מלקות ליכא דלא התיר עצמו למלקות שהרי שתק דנימא טעמא דאבא שאול משום דמלקיות מחזיקות ולא הוחזק עד שילקה וכיון דלקה על השלישית לא עייל ליה לכיפה: **במאי קא מיפלגי.** והא לא לרבינא מותיב דהא לדידן נמי קשיא דבפלוגתא דרבי ורשב"ג לא מצינו לאוקומה דהא ע"כ עבירות מחזיקות סבירא להו דהא אין כאן מלקות ואמאי בעי אבא שאול רביעית: **אמר רבינא.** בין הכא בין במתניתין קמייתא בכיפה צריכה התראה קא מיפלגי ודכולי עלמא כרשב"ג ולא הוחזק עד שלש עבירות של התראת מלקות מקובלות או בפיו או בשתיקה או בהרכנת ראש וקמיפלגי בכיפה אי צריכה התראה ת"ק סבר כיון שהוחזק רשע על שלש התראות של מלקות כונסין אותו לכיפה ואע"פ שלא הותרה על כך ואבא שאול סבר על ג' התראות של מלקות הוחזק רשע ולא על השתים ומהשתא בעינן עבירה רביעית להתרות בו אם תעבור תכנס לכיפה: **מלא קומתו.** גובה: **והיכא רמיזא.** ודאי הלכה למשה מסיני היא הך עונש דכיפה ומיהו היכא רמיזא מקרא: **תמותת רשע רעה.** מי שהוחזק רשע תמיתתו רעתו. אלמא מוחזק רשע בר מיתה הוא: **במצודה רעה.** איידי דאיירי הכא ריש לקיש בהאי קרא מייתינן לאידך דרשא דר"ל: **מאי מצודה רעה חכה.** אמ"ו בלע"ז שהוא רע וחלש וקטן ואוחז בו דגים גדולים פתאום ואינו רואה ואינו דומה לנאחז ברשתות ע"י מארב ותחבולות: **מתני' שלא בעדים.** שלא ניתן לב"ד להרגו: **לחם צר.** לקמן בעי מאי שנא מכיפה קמייתא: **גמ' מנא ידעינן.** הואיל וליכא עדות: **בעדות מיוחדת.** דשנים מעידין עליו ועדותן אמת אלא שאין מיתתו מסורה לב"ד כגון שנים רואין אותו אחד מחלון זה ואחד מחלון זה דאמר במסכת מכות (דף ו:) דלא מיקטל עליה ומיהו הכא תנינן דעייל לכיפה אבל על פי עד א' מוציא דבה בעלמא הוא: **בעוקצי תאנים.** בדיקות יתירא הוא ונהי דבן זכאי פטר ליה בההוא הכחשה מקטלא מיהו עדות אמת הוא ועייל לכיפה: **מעייניה.** בני מעיו: **והדר מאכילין אותו שעורין.** שנופחין בתוך מעיו ומתוך שהוקטן מעייהו הוא נבקע: **מתני' הקסוה.** מפרש בגמרא: **ארמית.** בת עובד כוכבים: **קנאין פוגעין בו.** בני אדם כשרין המתקנאין קנאתו של מקום פוגעין בו בשעה שרואין את המעשה אבל לאחר מיכן אין מיתתו מסורה לבית דין והלכה למשה מסיני הוא: **פוגעין.** ממיתין כמו לך ופגע בו (מלכים א ב): **גוזרין.** פקעין אשטל"ש בלע"ז: **גמ' והיכא רמיזא.** דשייכא בה מיתה: **כבלע את הקדש.** לשון גנב שמבליעין ומחביאין. ורמז בעלמא הוא ולא מקרא נפיק דעיקר קרא בלוים כתוב שהוזהרו שלא לראות בסלוק מסעות בשעת הכנסת כלים לנרתק שלהן שהיו אהרן ובניו מכסין הארון והמזבחות כמו שכתוב שם ובא אהרן בנסעם והורידו: **יכה קוסם את קוסמו.** שמקלל כלפי מעלה בקוסם יכה הקוסם זה את קוסמו היינו כלפי מעלה שנותן קסמים האלו בלבו (קסבר המקלל דקא מחשב ליה) האי קוסם בעיניו שהוא ראוי ויש בו כח לקלל בו: **יכהו קוסם.** מקלל את חבירו ואומר יכהו הקוסם הזה: **לו ולקונו ולמקנו.** דהיינו כלפי מעלה שהוא קונה את העולם ומקנה לבריותיו את טובו:

לא

ומר סבר מלקיות מחזקות. פי' בקונטרס לא הוחזק עד שילקה ג' מלקיות וכיון דלקה על השלישית אע"ג דהשתא איתחזק רשע לא מעיילינן ליה לכיפה דבתרי דיני לא דיינינן ליה ועל חנם דחק לפרש כן דמלקיות מחזיקות היינו שאין מתייסר אע"פ שהלקוהו ב' וג' פעמים ואינו נמנע מלעבור שוב לא יתייסר:

נשג"ז

עין משפט נר מצוה

נג א ב ג מיי' פי"ח מהלכות סנהדרין הל' ד סמג עשין קה:

נד ד מיי' שם הלכה ה:

נה ה מיי' שם הלכה ד:

נו ו ז ח ט מיי' פ"ד מהל' רוצח הלכה ח סמג לאוין קסג:

נז י מיי' שם ופי"ח מהלכות סנהדרין הל' ד סמג שם ופי' קה:

נח כ מיי' פי"ח מהל' סנהדרין הל"ו סמג עשין קה:

נט ל מיי' שם ופי"ב מהלכות איסורי ביאה הלכה ד סמג שם ולאוין קיב טוש"ע אה"ע סימן טז סעיף ב וטוש"ע חו"מ סימן תכה סעיף ד בהג"ה:

ס מ מיי' פי"ח מהלכות סנהדרין הל"ו ופ"ד מהלכות ביאת מקדש הל' ב סמג עשין קה:

סא נ מיי' פי"ט מהלכות ביאת מקדש הל"א סמג לאוין סט:

סב ס מיי' פי"ח מהל' סנהדרין הל"ו סמג עשין קה:

מסורת הש"ס

א) [לקמן פב:] יבמות סד., ב) יבמות סד: כ"מ קו., ג) [עי' תוס' יבמות סד: ד"ה דתנן], ד) [תוספתא פי"ב], ה) [תוספתא שם], ו) מכות ו:, ז) לעיל ע: מ. מא., ח) [לקמן פב. ע"ז ט:], ט) [עי' תוס' זבחים לג. ד"ה וכמאן וכו' ותוס' יבמות ז: ד"ה ולאו קרי], י) [לקמן פב.], כ) [לקמן פב:], ל) [וח"ל הרמב"ן בפירוש התורה שהגנבה והגזל יקראו בליעה מלשון חיל בלע ויקיאנו (איוב כ) והוצאתי את בלעו מפיו (ירמיה נא)], מ) [שם], נ) [נ"ל אמר ר"ה לימא], ס) כת"י ליתא הוא, ע) [יומא נד.], פ) נ"ל וקתני ליה וכן גי' רש"ל, צ) כת"י ירמה,

* * *

תורה אור השלם

1. תְּמוֹתֵת רָשָׁע רָעָה וְשֹׂנְאֵי צַדִּיק יֶאְשָׁמוּ: תהלים לד כב

2. כִּי גַּם לֹא יֵדַע הָאָדָם אֶת עִתּוֹ כַּדָּגִים שֶׁנֶּאֱחָזִים בִּמְצוֹדָה רָעָה וְכַצִּפֳּרִים הָאֲחֻזוֹת בַּפָּח כָּהֵם יוּקָשִׁים בְּנֵי הָאָדָם לְעֵת רָעָה כְּשֶׁתִּפּוֹל עֲלֵיהֶם פִּתְאֹם: קהלת ט יב

3. וְנָתַן לָכֶם אֲדֹנָי לֶחֶם צָר וּמַיִם לָחַץ וְלֹא יִכָּנֵף עוֹד מוֹרֶיךָ וְהָיוּ עֵינֶיךָ רֹאוֹת אֶת מוֹרֶיךָ: ישעיהו ל כ

4. וְעַל שֻׁלְחַן הַפָּנִים יִפְרְשׂוּ בֶּגֶד תְּכֵלֶת וְנָתְנוּ עָלָיו אֶת הַקְּעָרֹת וְאֶת הַכַּפֹּת וְאֶת הַמְּנַקִּיֹּת וְאֵת קְשׂוֹת הַנָּסֶךְ וְלֶחֶם הַתָּמִיד עָלָיו יִהְיֶה: במדבר ד ז

5. וְלֹא יָבֹאוּ לִרְאוֹת כְּבַלַּע אֶת הַקֹּדֶשׁ וָמֵתוּ: במדבר ד כ

* * *

לעזי רש"י

אמ"ו [אי"ם]. חכה (ליתר דיוק: קרס שבקצה החכה). אשטל"ש [אישטילי"ש]. גזירי-עץ.

* * *

מוסף רש"י

מכניסין אותו לכיפה. אם חזר וחטא בשלישית, דמחזקינן ליה ברשיעא מתרי זימני שלקה (יבמות סד:). **בעדות מיוחדת.** אחד רואה אותו מחלון זה ואחד רואה מחלון זה ואינן רואין זה את זה (מכות ו:). **בעוקצי תאנים.** שהיו מעידים עליו שהרגו תחת תאנה ובדק בן זכאי אם תאנה זו עוקציה גסין או דקין. עוקץ זנב הפרי מקום חיבורו לאילן (לעיל מ. ובע"ז ט:). **קנאין.** בני אדם המקנאין קנאתו של מקום לנקום נקמותיו, פוגעין בו. בשעת בעילה, לפי שאינו במיתת ב"ד, וכמעשה שהיה לזמרי וכזבי (ע"ז לו:).